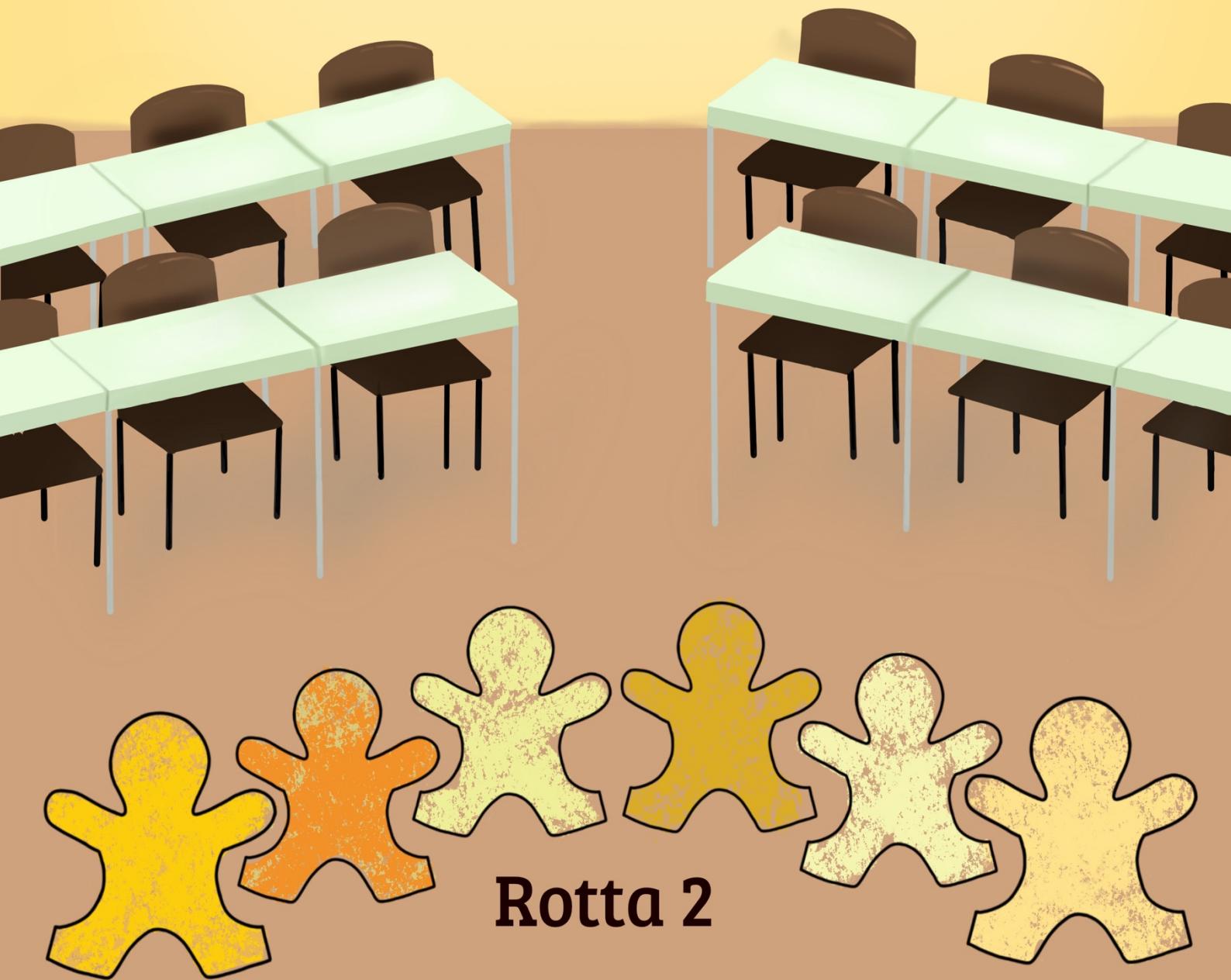

It-Tagħlim tan-Nom fil-Livell Sekondarju

Noti u Taħriġiet

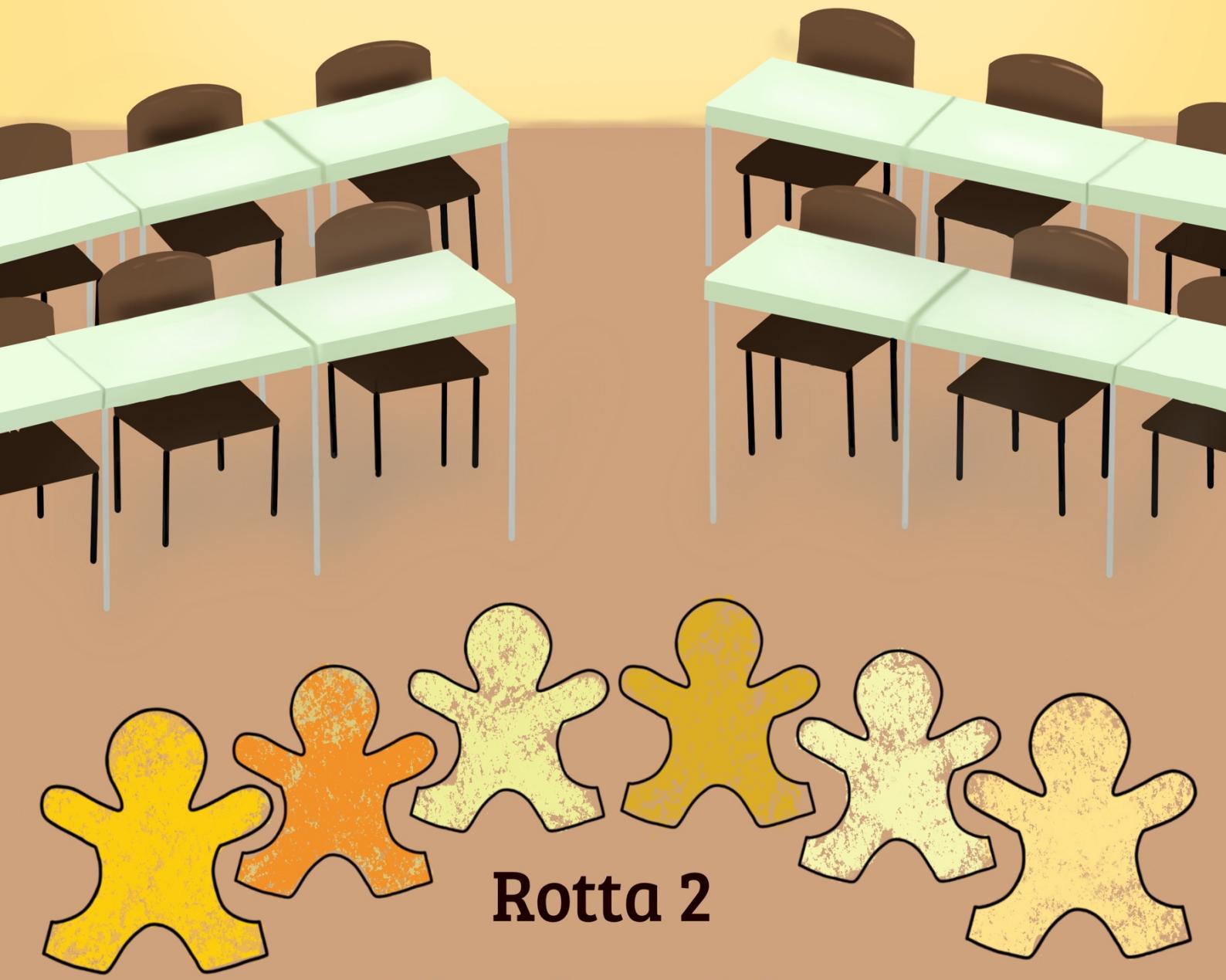

Rotta 2

Minn Shana Tabone

It-Tagħlim tan-Nom fil-Livell Sekondarju

Noti u Taħriġiet

Rotta 2

Minn Shana Tabone

Proġett ippreżentat lill-Fakultà tal-Edukazzjoni
fl-Università ta' Malta
għall-Grad ta' Masters in Teaching and Learning fil-Malti
Għunju 2023
minn Shana Tabone

Illustrazzjoni tal-faċċata tal-ktieb:
Lynn Cassar

FTIT INFORMAZZJONI FUQ IL-KTIEB...

It-Tagħlim tan-Nom fil-Livell Sekondarju: Noti u Taħrigiet huwa ktejjeb tat-taħriġ prattiku u semplici mmirat għall-istudenti fil-livell sekondarju li jinsabu fit-tieni rottu. Fih insibu noti u taħriġiet ta' għamlha differenti maħdumin b'tali mod li jkopru l-kisbiet mit-tagħlim tal-grammatika kif inhu meħtieg fis-sillabu tal-Malti ĊES 22 (2025) u fil-Programm tal-Metalingwa ĊES 22 (2025). L-eżercizzji huma gradati b'tali mod li mill-eżercizzji l-ħrif iż-żejt minn-hum. B'kollox jitrattra erba' punti grammatikali differenti fosthom: id-diminuttiv, l-akkrexxittiv, in-nom mimmat u n-nom astratt.

F'kull kapitlu tista' ssib notamenti kif ukoll eżercizzji relatati man-nota li l-istudenti huma mħegġin jaħdmu. Barra minn hekk, kull kapitlu sejkollu numru ta' taħriġiet interattivi abbinati ma' tema partikolari, kif ukoll taħriġiet digitali. Dan il-ktieb għandu jkun ta' għajjnuna fit-taħriġ grammatikali li huwa komponent kruċjali f'kull lingwa.

Fost it-taħriġiet li se ssib f'dan il-ktejjeb hemm:

- Agħmel čirku madwar
- Imla l-vort
- Fittex u mmarka
- Aqta' linja taħt
- Fittiexa
- Tisliba
- Qabbel il-kelma mal-istampa
- Kompli t-tabella
- Logħob interattiv fuq punti grammatikali differenti

Sakemm dan il-ktejjeb ma jiġix ippublikat it-tweġibiet jistgħu jinkitbu fuq il-karti tal-fajl. L-eżercizzji digitali jistgħu jiġu aċċessati u jinħaddmu permezz ta' apparat teknoloġiku bħall-mowbajl, tablet, laptop jew kompjuter. Hemm taħriġiet li jistgħu jinħaddmu b'mod individwali, f'pari jew fi grupp. Fuq wara tal-ktejjeb għandek issib it-tweġibiet sabiex wara li tkun lestejt xogħlokk tiċċekjah. Il-ġenituri huma mħegġa jużaw din l-għoddha bħala mezz ta' reviżjoni ma' uliedhom. Dan il-ktejjeb huwa mimli b'attivitajiet maħluqin skont l-abbilitajiet differenti tal-istudenti. Il-ktejjeb iħaddem il-multimodalità, għalhekk l-istudenti mhux se jiddejqu jaħdmu l-eżercizzji għaliex jolqtu l-preferenzi ta' tagħlim ta' kull student.

Werrej

1a	In-Nom Diminuttiv.....	7
1b	In-Nom Akkrexxittiv.....	11
2	In-Nom Mimmat.....	18
3	In-Nom Astratt.....	28
4	It-Twegibiet.....	36

KAPITLU 1

In-Nom Diminuttiv u n-Nom Akkrexxittiv

"Skaluni għat-Tagħlim tal-Malti fis-Sekondarja" ta' Camilleri Grima (2001)

Skaluna: 5.3.3) Janalizzaw il-forom tan-nom.

"Il-Programm tal-Metalingwa: Id-9, l-10, u l-11-il sena (Malta ĊES 2021-2024)"

Kisba: Naf kif innissel nomi diminuttivi jew akkrexxittivi minn oħrajn ġejjin kemm mis-Semitiċi kif ukoll mir-Rumanz.

1a Id-Diminutiv

Jitnissel min-nom jew mill-aggettiv u juri **ċokon**, **ħlewwa** jew **rispett**.

1 Aqta' linja taħt in-nom diminutiv li juri ċokon f'kull sett ta' kliem u wara mmarka karatteristika li tiddistingwih.

- a) gallettin, ħalib, Toni
- b) televixin, kelb, satla
- c) għasfur, ġbejna, kmajra
- d) twejqa, ktejjeb, kuċċarina
- e) television, trejqa, Toninu

2 Oħrog in-nom diminutiv li juri rispett mill-parentesi u wara agħti spjegazzjoni ta' dan.

a) Xwejjaħ (xiħ) → Min-nom komuni 'xiħ' tnissel in-nom diminutiv 'xwejjah'.

b) (xiħa) →

3 Identifika l-kelma fil-parentesi sabiex wara tnissel nom diminutiv li juri sens ta' ħlewwa minnha.

a) Meta kont għadni (**bxbea** -> xebba = **xbejba**) kont immur Paceville kull nhar ta' Sibt.

b) Dik it-(**ftila** -> _____ = _____) l-akbar ħabiba tiegħi.

c) Kemm hu (**ashħib** -> _____ = _____) dak il-kelb.

Ta' Karmelina Kċejna Maltija

Bar u Ristorant

4 Imla l-vojt billi toħroġ id-diminuttiv mill-kliem fil-parentesi.

a)

_____ (ħobża)
tal-Malti biż-żejt

★★★★★ €5.00

b)

_____ (ftira) bil-
ġobon, bajd, zalzett
u _____ (platt) čips

★★★★★ €5.00

c)

_____ (spaghetti)
tal-fenek

★★★★★ €12.00

d)

_____ (pastizzi)
biċ-ċikkulata, ġelat u te

★★★★★ €3.00

e)

_____ (pasti)
tal-lewż u te

★★★★★ €3.00

f)

_____ (figolli) u
kokkodina biċ-ċikkulata maħlula

★★★★★ €4.00

Menù

27578163

www.takarmelina.com

Ta' Karmelina Kċejna Malta

Ta' Karmelina Kċejna Maltija

5 Nissel nom diminuttiv mill-kliem mogħti lilek sabiex ikollok lista ta' djar Maltin.

a) Sardin → Sardinella

b) Dar → _____

c) Ġużeppa → _____

d) Kamra → _____

e) Ċelest → _____

EŽERČIZZJU DIGITALI

Ežerċizzju 1: Aħdem dan l-eżerċizzju billi tidħol fuq il-ħolqa jew tuża l-QR code.

In-Nom Diminuttiv

Is-sit:

learningapps.org

It-tip ta' taħriġ:

Logħba interattiva ta' tqabbil bejn kelma u stampa

Il-ħolqa:

<https://learningapps.org/view30334463>

Il-QR Code:

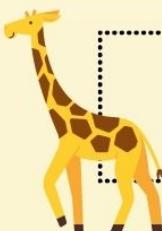

1b L-Akkrexxittiv

Jitnissel min-nom ieħor biż-żieda ta' **-un** u jantuża biex ifisser **kobor**, pereżempju, **kartun**. Hemm kažijiet fejn in-nom akkrexxittiv jantuża wkoll fl-aġġettiv. Dan xorta waħda jifforma biż-żieda ta' **-un**, pereżmpju, xarba **xarbun**. Jeżistu wkoll xi prefissi li juru **sens ta' kobor** jew **grad ogħla** bħalma huma: **bu-**, **arċi-**, **sopra-** u **mega-**.

1 Identifika u pingi l-akkrexxittivi li qed juru sens ta' kobor. Attent/a għax hemm nomi li mhumiex akkrexxittivi!

giraffa

trumbun

blandun

ġibjun

bankun

maskarun

kurdun

furkettun

iljunfant

ii

X'hemm komuni bejniethom?

2

Qabbel il-prefiss mal-kumplament tal-kelma sabiex tifforma nom akkrexxittiv li jagħmel użu mill-prefiss.

a) bu

b) mega

c) bu

d) arċi

priet

mnieħer

liti

ras

3

Oħroġ l-agġettiv akkrexxtiċi li jitnissel min-nomi t'hawn taħt u ikteb sentenza bih.

a) paga

pagun

L-imgħallem għadu kemm tani **paga pagun**.

b) safra

c) xarba

d) bikja

4

Oħroġ l-agġettivi akkrexxtivi li jintużaw mingħajr innom li jkunu mnissla minnu mill-kliem fil-parentesi.

a) Il-laqqha li organizzat I-Għaqda tal-Malti kienet _____

(succcess).

b) L-akbar _____ (sinjur) huwa dak li jinsab fil-paċi miegħu nnifsu u mal-kumplament tad-dinja.

Fittiexa tal-Akkrexxitiv

5

Sib u mmarka t-tmien akkrexxittivi moħbijin fil-kaxxa. Ibda billi l-ewwel tidentifika l-kliem t'hawn taħt.

y	q	n	v	v	r	y	b	e	z	z	u	n	t
u	m	a	s	k	a	r	u	n	l	w	e	k	o
o	t	j	m	l	l	e	s	t	w	d	h	z	r
q	w	k	u	a	r	ċ	i	s	q	o	f	w	f
r	d	f	a	l	k	u	n	v	e	j	j	l	g
k	u	ċ	ċ	a	r	u	n	c	j	l	k	r	x
g	s	o	p	r	a	n	a	t	u	r	a	l	i
x	j	e	p	v	f	o	h	e	z	i	r	d	i
q	d	g	b	y	w	q	y	e	u	j	t	l	n
w	e	j	x	d	p	n	k	l	c	m	u	l	f
h	q	e	s	s	s	o	t	j	f	c	z	n	a

a)	karusman	☐	e)	abunnis	☐
b)	naturalisopra	☐	f)	narktu	☐
ċ)	nurkuċċa	☐	g)	ċisarqof	☐
d)	nukfal	☐	g)	nuzzbe	☐

QWIEL U IDJOMI

6

Kompli l-qwiel u l-idjomi li ġejjin billi timla l-vojt permezz tal-kliem mis-senduq. Wara oħrog l-akkrexxittiv minn dan il-kliem u iktbu fiċ-ċirku provdut.

a)

L-Idjoma: Dan l-aħħar Liam sar jilgħabha ta' sinjur.

It-Tifsira: Iġib ruħu daqslikieku kien sinjur.

sinjurun

b)

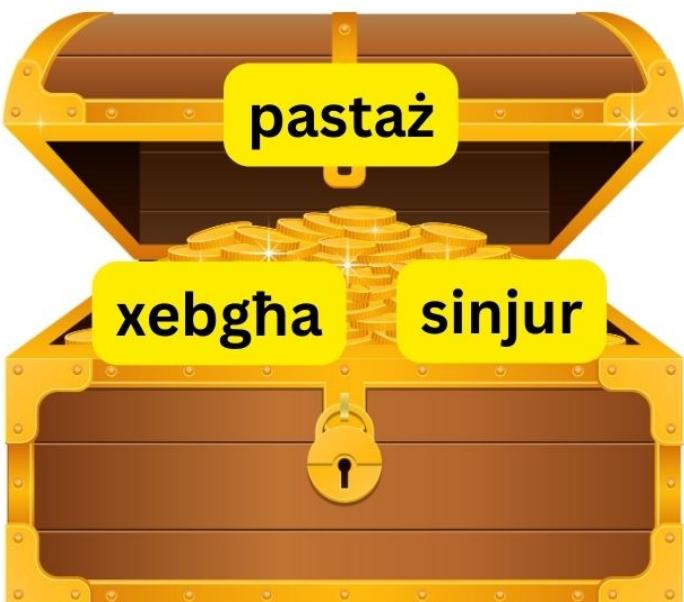
Il-Qawl: Sewa ta' xemgħha biex qala' _____.

It-Tifsira: Ipprova jindaħal bejniethom biex jagħmilhom paċi u minflok qalagħha fuq rasu hu.

c)

Il-Qawl: Lill-_____ agħtih biċċa minn dejlek u erħilu jmur.

It-Tifsira: Qis li ma jkollok qatt x'taqsam mal-ħażin jew ma' min jieħu gost ifittem l-inkwiet.

d) Qed tara xi ħaġa komuni bejn il-kliem fl-akkrexxittiv? Jekk iva, elabora.

EŽERČIZZJU DIGITALI

Eżerċizzju 2: Aħdem dan l-eżerċizzju billi tidħol fuq il-ħolqa jew tuża l-QR code.

In-Nom Akkrexxittiv

Is-sit:

wordwall.net

It-tip ta' taħriġ:

Logħba interattiva fejn trid titfa' l-kliem taħt id-deskrizzjoni t-tajba.

Il-ħolqa:

<https://wordwall.net/resource/55833393>

Il-QR Code:

ĊEKKJATURA TA' DAK LI TGHALLIMT

Id-Diminuttiv

- X'inhu diminuttiv
- Il-funzjoni tad-diminuttiv
- Kif jissawwar id-diminuttiv
- It-tipi differenti ta' diminuttiv

L-Akkrexxittiv

- X'inhu akkrexxittiv
- Il-funzjoni tal-akkrexxittiv
- Kif jissawwar l-akkrexxittiv
- It-tipi differenti ta' diminuttiv

KAPITLU 2

In-Nom Mimmat

"Skaluni għat-Tagħlim tal-Malti fis-Sekondarja" ta' Camilleri Grima (2001)

Skaluna: 5.3.3) Janalizzaw il-forom tan-nom.

"Il-Programm tal-Metalingwa: Id-9, I-10, u I-11-il sena (Malti ĊES 2021-2024)"

Kisba: Naf kif jitnisslu nomi li juru post, żmien, għoddha u ġemgħha meta dawn isiru minn verbi Semitiċi bil-preformattiva 'm' (in-nom mimmat) kif ukoll oħrajn minn kliem barrani, speċjalment mir-Rumanz.

2

IN-NOM MIMMAT

In-nom mimmat huwa nom **Semitiku** li jissawwar biż-żieda tal-konsonanti '**m**' quddiem xi verb jew nom bħal '**mixtla**'. Dawn juru **post**, **żmien**, **għodda** u **ġemgħa**.

1

Ikteb in-nom tal-post taħt kull stampa u mmarka karatteristika f'kull kelma bħalma għandek fl-ewwel eżempju. Il-kliem fil-parentesi se jgħinek.

a)

(minn tar)
mitjar

b)

(minn hażen)

c)

(minn qaddes)

d)

(minn žibel)

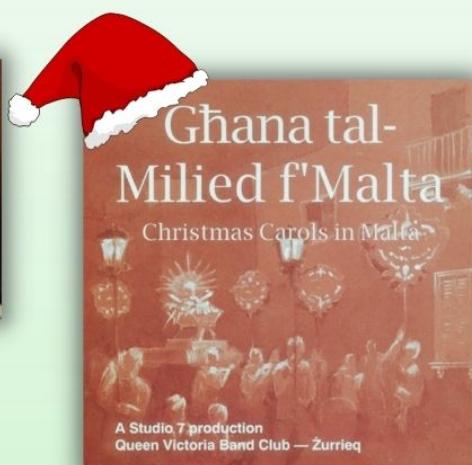
ii

X'għandhom komuni dawn in-nomi? X'jisseqħu?

2

Ipprova aqta' n-nom taż-żmien mill-istampi mogħtija hawn taħt.

3

Kompli t-tabella billi tikteb il-verb fl-ewwel kolonna u n-nom tal-ġħodda li jitnissel minnu fit-tielet kolonna.

L-Użu tal-ġħodda	L-Ġħodda	In-Nom tal-ġħodda
a. Għodda li biha <u>taqta'</u> xi ħaġa.		M <u>q a s s</u>
b. Għodda li biha _____ bieb.		M _____
c. Għodda li biha _____ il-ġobon jew ikel ieħor.		M _____
d. Għodda li biha _____ l-għelieqi.		M _____

4

Qabbel in-nom tal-ġemgħa mal-istampi t'hawn taħt. Attent/a għax hemm xi kliem li mhuwiex nom mimmat.

a)

b)

c)

Miklem

Misrah

Mixtieqa

Minkeb

Mixtla

Masgar

Mhux kull nom li jibda bl-m huwa nom mimmat. Nomi bħal '**mantell**' u '**midalja**' mhumiex Semitiċi u mhumiex ġejjin minn l-ebda kelma oħra. Għalhekk, mhumiex Nomi Mimmati.

In-nom mimmat kien proddit fl-imġħoddi imma llum **m'għadniex noħolqu nomi mimmati**. Madankollu tajjeb li dawk li għadna nużaw nibqgħu nużawhom biex ma jintilfux.

N.B. Fil-Malti nsibu nomi oħra li juru **post** jew **għoddha** u li mhumiex mimmati għax ġejjin minn **kliem barrani** u **ma jibdewx bil-konsonanti 'm'** bħal dawk Semitiċi. eż: **pizzerija**, **friskatur**, **spanner**.

SRIEP U SLIELEM

5

Aqra l-istruzzjonijiet ta' taħt sabiex tifhem kif tintlagħab il-logħba Srieħ u Slielem fuq in-nomi mimmati.

TMIEM

18

Il-kelma '**maħżeen'** taħseb li hija nom mimmat? Iva/le

17

Oġgett li **ssammar** fuqu.
m _____

16

Għodda li taqdef biha.
m _____

15

Ġemgħa ta' annimali li jirghaw.
m _____

14

In-nom mimmat li qed tara fl-istampa.
m _____ a

13

Għodda li biha wieħed jiknes.
m _____

12

Għodda li biha wieħed **jagħzaq**.
m _____

11

Nom tal-post li jissejjaħ ukoll 'pjazza'.
m _____

10

Il-post fejn wieħed **jonsob**.
m _____

5

Oġgett li torqod u tistrieh fuqu.
m _____ h

6

F'dan iż-żmien niċċelebraw it-tweld ta' Gesù.
m _____

7

Ipprova aqta' n-nom **tal-post**:
M _____
(lokalità f'Malta)

8

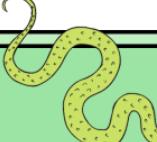
Hafna nies jużaw din l-ghodda biex irewħu biha fis-Sajf.
m _____

Għodda li permezz tagħha tintiżen.
m _____

4

Il-kelma '**magna'** taħseb li hija nom mimmat? Iva/le

3

Post fejn ikun hemm ħafna żibek.
m _____

2

Il-bidwi juža din l-ghodda biex jaħrat l-għelieqi.
m _____

1

Il-kelma '**maqdes**' x'tip ta' nom mimmat hi?
Nom tal-post

BIDU

ISTRUZZJONIJIET GHAL-LOGĦBA SRIEP U SLIELEM:

- Din il-logħba tista' tintlagħab b'mod individwali jew f'pari.
- Kull student jew par għandu jingħata dada.
- Jekk se tintlagħab f'pari, min iġib in-numru 6 jibda jilgħab l-ewwel.
- L-ġalliema tista' talloka ħin u l-istudenti jridu jżommu miegħu.

MHUX BIĆ-ĆAJT!

6 Aqra č-ċajt li ġej u wieġeb il-mistoqsija ta' kull čajta.

a)

Agħmel ċirku madwar n-nom
mimmat u ikteb x'tip hu.

Liema għanja tal-Milied hija
favorita tal-ġenituri?

Lejl ta' skiet

Tweġiba: _____

(Sors: Facebook)

b)

Agħti kelma oħra li toqgħod flok
il-kelma 'ċavetta' u ikteb x'tip
hi.

Missier nervuż wara li ta xebgħa
lit-tifel qallu: "Itlaq lejn kamartek
u nqafel hemm u ġibli č-ċavetta
lura."

(Sors: GHIO: 9)

Tweġiba: _____

c)

Ikteb kelma oħra flok 'pjazza' u
għid ta' liema tip hi.

Ġuži lil Toni: Skużani domt għax
kien hemm wieħed il-**pjazza**
waqqħatlu ħamsin Ewro.

Toni: Kont qed tgħinu jfittixha
Ġuž?

Ġuži: Le, kont tfajt saqajja fuqha.
(Sors: Facebook)

Tweġiba: _____

d)

Sib u ixgħel in-nom mimmat u
għid x'tip hu.

Ġanni kien l-Imsida u Itaq'a' ma'
ħabib tiegħi li kien ilu ma jara.
"Kif int ħabib, għaddek għarus lil
Četta?" staqsieh Ġanni.

L-ieħor wieġbu, "Le, m'għadniex
għarrajjes..."

Ġanni wieġbu: "Sewwa għamilt
tlaqtha ma kinitx tgħodd għalik."

Sieħbu qatgħalu kliemu u qallu:
"...issa miżżeewġin!"

(Sors: Facebook)

e)

Oħroġ in-nom tal-post min-nom 'ġelat'. Wara ikteb huwiex nom mimmat jew le.

Għaliex l-ewwel kilt il-ġelat imbagħad il-minestra?

Għaliex illum qiegħed inħoss l-istonku jaħdem bil-maqlub!

(Sors: Farrugia, 2022)

Tweġiba: _____

f)

Immarka n-nom mimmat u ikteb x'tip hu.

It-tifel kien qed jara film tal-Indjani.

Dawn kienu qed jinżebgħu għall-gwerra u t-tifel staqsa lil missieru: "Pa, dawk x'qed jagħmlu?"

"Dawk qed jippreparaw għall-gwerra," wieġbu.

L-ġħada filgħodu, it-tifel mar jiġri ġħid lil missieru: "Pa, jaqblilna nistaħbwew għax il-mamà qiegħda quddiem il-mera tlesti għall-gwerra!" (Adattament ta' ċajta meħuda minn Farrugia, 2022)

g)

Taħseb li l-Bormla, il-Birgu u l-Isla jitqiesu bħala nomi tal-post? Agħti spjega għat-tweġiba tiegħek.

Mistoqsija: Semmi tliet pajjiżi li jinsabu fl-Ewropa.

Tweġiba: Bormla, il-Birgu u l-Isla.

(Sors: Portelli, 2019)

Tweġiba: _____

Rokha tacċ-ċajt

EŽERČIZZJU DIGITALI

Eżerċizzju 1: Aħdem dan l-eżerċizzju billi tidħol fuq il-ħolqa jew tuża l-QR code.

In-Nom Mimmat

Is-sit:

learningapps.org

It-tip ta' taħrig:

Logħba interattiva ta' tqassim tan-nomi mimmati f'gruppi

Il-ħolqa:

<https://learningapps.org/display?v=phs2er2t523>

Il-QR Code:

EŽERČIZZJU DIĞITALI

Eżerċizzju 2: Aħdem dan l-eżerċizzju billi tidħol fuq il-ħolqa jew tuża l-QR code.

In-Nom Mimmat

Is-sit:

[educaplay.com](https://www.educaplay.com)

It-tip ta' taħrig:

Filmat u kwiżż

Il-ħolqa:

https://www.educaplay.com/learning-resources/14729107-in_nom_mimmat.html

Il-QR Code:

ĊEKKJATURA TA' DAK LI TGHALLIMT

In-Nom Mimmat

- X'inhu n-nom mimmat
- Il-funzjoni tan-nom mimmat
- Kif jissawwar in-nom mimmat
- It-tipi differenti ta' nomi mimmati

KAPITLU 3

In-Nom Astratt

"Skaluni għat-Tagħlim tal-Malti fis-Sekondarja" ta' Camilleri Grima (2001)

5.3.3) Janalizzaw il-forom tan-nom.

"Il-Programm tal-Metalingwa: Id-9, l-10, u l-11-il sena (Malti ĊES 2021-2024)"

Kisba: Naf kif jitnisslu nomi astratti minn nomi, verbi jew aġġettivi li ġejjin kemm mis-Semitiċi kif ukoll minn lingwi barranin.

3 IN-NOM ASTRATT

In-nom astratt huwa dak in-nom li jirreferi għal affarijiet li ma tistax tarahom, tmisshom, thosshom jew ittegħmhom.

In-nomi astratti jitnisslu minn:

- nomi** lijfissru stat eż: **tfulija** (minn tifel),
- aġġettivi** lijfissru kwalità jew diffett eż: **sbuħija** (minn sabiħ) u **bluha** (minn iblah) u
- verbi** lijfissru l-għemil infinit eż: **ferħ** (minn feraħ).

1 Imla l-vojt bin-nomi astratti li jitnisslu min-nom u wieġeb domanda ii.

- Iż-żmien tat-**tfulija** huwa ż-żmien tal-innoċenza.
- Iż-żgħażaqgħi għandhom jużaw l-enerġija taż-_____ tagħhom sabiex iġibu l-bidla.
- M'għandniex inqisu ż-żmien tax-_____ bħala xi ħaġa negattiva iżda għandna nkunu grati li wasalna s'hemm.
- Iċ-ċirkett tal-_____ li Sheldon ta lil Hailey kien kollu djamanti.
- Il-_____ ta' Daniel u Sarah hija leali.

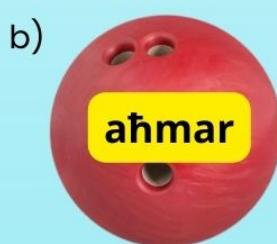

ii

Qed tara xi ħaġa komuni bejn dawn in-nomi astratti? Jekk iva, spjega t-tweġiba tiegħek.

2

Oħroġ in-nomi astratti mill-aġġettivi t'hawn taħt.

3

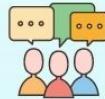
Ikteb sentenza bin-nom astratt li jitnissel mill-verbi li hemm fil-parentesi.

a) Spjegazzjoni (mill-verb 'spjega')

L-ispjegazzjoni li tat l-għalliema Vella kienet waħda professjonal.

b) _____ (mill-verb 'iddiskuta')

c) _____ (mill-verb 'immaġina')

d) _____ (mill-verb 'ikkoreġa')

e) _____ (mill-verb 'gie')

f) _____ (mill-verb 'qorob')

4

Segwi l-istruzzjonijiet sabiex tilgħab il-logħba Charades fuq in-nomi astratti.

ISTRUZZJONIJIET GHAL-LOGĦBA CHARADES BIN-NOMI ASTRATTI!

- 1) L-għalliema tagħżel student u titolbu joħroġ b'nom astratt minn moħħu.
- 2) L-istudent jintalab jirreċta n-nom astratt li ħareġ bih quddiem sħabu tal-klassi mingħajr ma jlossen kelma.
- 3) L-istudenti l-oħra jridu jippruvaw jaqtgħu n-nom astratt li qed jirreċta l-istudent.
- 4) Min jaqta' n-nom astratt l-ewwel joħroġ quddiem l-udjenza u jingħata nom astratt ieħor u l-logħba terġa' tibda mill-bidu.

Ricetta ta' Hbiberija Leali

5 Imla l-vojt b'ħames nomi astratti differenti. Il-kliem fil-parentesi se jgħinek.

Ingredjenti:

a) maħfra

d) _____

b) _____

e) _____

c) _____

f) _____

Metodu:

a) Itfa' 100 gr maħfra (minn ħafer).

b) Żid 60 ml _____ (minn umli).

c) Itfa' 50 gr _____ (minn ssimpatizza).

d) Żid 70 gr _____ (minn onest).

e) Saħħan il-forn għal madwar 180 grad, daħħal il-_____ (minn kompatibbli) u ġallieha ssir għal siegħha.

f) Żejjen il-platt bil-_____ (minn ġeneruż) u servi!

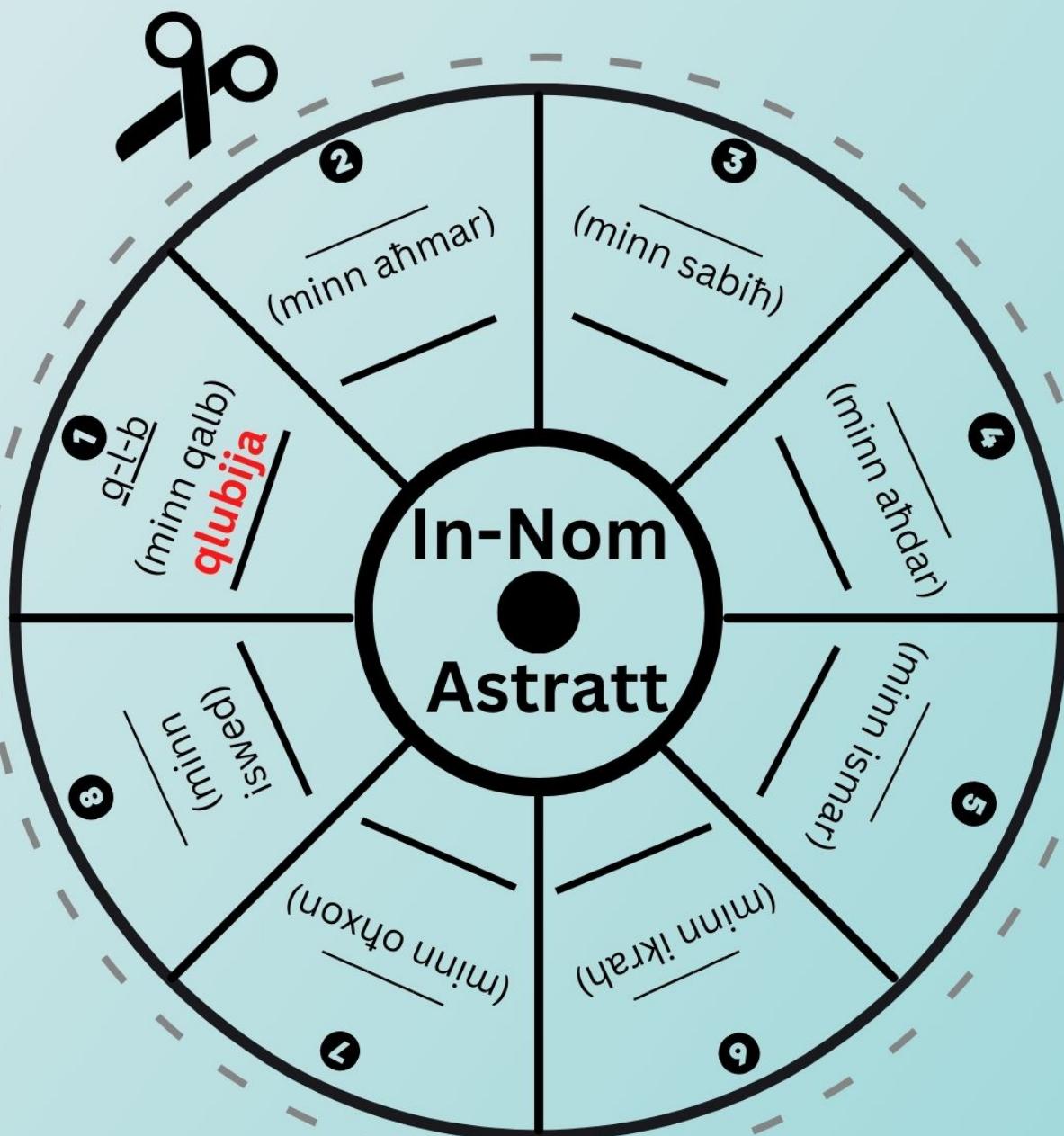

6 Logħba f'Pari fuq in-Nomi Astratti

Istruzzjonijiet għal-logħba:

- L-istudenti għandhom jinqassmu f'pari u kull par għandu jingħata kopja ta' din ir-rota.
- L-istudenti jridu jiktbu n-nom astratt fil-linji pprovduti u l-għerq tiegħi, jaqtgħu r-rota, jagħmlu toqba f'nofs ir-rota u jitfġi lapes fit-toqba.
- L-ewwel waħda se sservi ta' eżempju.
- Wara li jiktbu t-tweġibiet kollha l-istudenti jistgħu jiddiżinjaw ir-rota b'kuluri differenti.

EŻERČIZZJU DIGITALI

Eżerċizzju 1: Aħdem dan l-eżerċizzju billi tidħol fuq il-ħolqa jew tuża l-QR code.

In-Nom Astratt

Is-sit:

wordwall.net

It-tip ta' taħriġ:

Logħba interattiva fejn wieħed jagħżel kaxxa u kif tinfetah iwieġeb il-mistoqsija.

Il-ħolqa:

<https://wordwall.net/resource/56502270>

Il-QR Code:

EŽERČIZZJU DIGITALI

Eżerċizzju 2: Aħdem dan l-eżerċizzju billi tidħol fuq il-ħolqa jew tuża l-QR code.

In-Nom Astratt

Is-sit:

[educaplay.com](http://www.educaplay.com)

It-tip ta' taħriġ:

Tisliba interattiva

Il-ħolqa:

https://www.educaplay.com/learning-resources/14750553-tisliba_fuq_in_nomi_astratti.html

Il-QR Code:

ĊEKKJATURA TA' DAK LI TGHALLIMT

In-Nom Astratt

- X'inhu n-nom astratt
- Il-funzjoni tan-nom astratt
- Kif jissawwar in-nom astratt
- It-tipi differenti ta' nomi astratti

KAPITLU 4

It-Tweġibiet

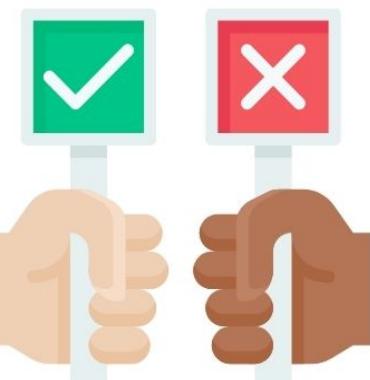
F'din is-sezzjoni se ssib it-tweġibiet tal-eżerċizzji kollha minbarra dawk digitali. L-eżerċizzji digitali jagħtuk it-tweġibiet wara li taħdimhom. Tista' tuža din is-sezzjoni biex tirrevedi xogħloks.

Tweġibiet: Kapitlu 1a

*It-Tagħlim tan-Nom fil-Livell Sekondarju:
Noti u Taħriġiet
Rotta 2*

Eżerċizzju 1:

- a) galletina
- b) satla
- c) ġbejna, kmajra
- d) **twejqa**, ktejjeb, kuċċarina
- e) trejqa, Toninu

Eżerċizzju 2:

- a) xwejjaħ - Min-nom komuni 'xiħ' tnissel in-nom diminuttiv 'xwejjaħ'
- b) xwejħha - Min-nom komuni 'xiħha' tnissel in-nom diminuttiv 'xwejħha'

Eżerċizzju 3:

- a) xebba (n.k.) -> xbejba (n.d.)
- b) tifla (n.k.) -> tfajla (n.d.)
- c) sabiħ (aġġ) -> sbejjaħ (n.d.)

Eżerċizzju 4:

- a) ħbejża
- b) Ftajra, plattina
- c) spaghetti
- d) Pastizzotti
- e) Pastini
- f) Figollini

Eżerċizzju 5:

- a) Sardinella
- b) Dwejra
- c) Ġużeppina
- d) Kmajra
- e) Ċelestina

Tweġibiet: Kapitlu 1b

*It-Tagħlim tan-Nom fil-Livell Sekondarju:
Noti u Taħriġiet
Rotta 2*

Eżerċizzju 1i:

ġibjun, kurdun, trumbun, bankun, furkettun, blandun u maskarun.

Eżerċizzju 1ii:

Dan il-kliem kollu jispiċċa bis-suffiss '-un' li huwa fil-maskil u juri sens ta' kobor.

Eżerċizzju 2:

- a) bumnieħer
- b) megaliti
- c) buras
- d) arċipriet

Eżerċizzju 3:

- a) paga pagun
 - L-imgħallem għadu kemm tani paga pagun.
- b) safra safrun
 - Ix-xahar li għaddha sifirna safra safrun I-Amerika.
- c) xarba xarbun
 - Ilbiera ħi xrobt xarba xarbun ġewwa Paceville.
- d) bikja bikjun
 - Daniela bkiet bikja bikjun għax marret ġażi fl-eżamijiet.

Eżerċizzju 4:

- a) succċessun
- b) sinjurun

Eżerċizzju 5:

- a) maskarun
- b) sopraturali
- ċ) kuċċarun
- d) falkun
- e) businna
- f) kartun
- ġ) arċisqof
- g) bezzun

y	q	n	v	v	r	y	b	e	z	z	u	n	t
u	m	a	s	k	a	r	d	n	l	w	e	k	o
o	t	j	m	l	l	e	s	t	w	d	h	z	r
q	w	k	u	a	r	ċ	s	q	o	f	w	f	
r	d	f	a	l	k	u	m	v	e	j	j	l	g
k	u	ċ	ċ	a	r	u	m	c	j	l	k	r	x
g	s	o	p	r	a	n	a	t	u	r	a	l	i
x	j	e	p	v	f	o	h	e	z	i	-	d	i
q	d	g	b	y	w	q	y	e	u	j	-	l	n
w	e	j	x	d	p	n	k	l	c	m	u	l	f
h	q	e	s	s	o	t	j	f	c	z	n	a	n

Eżerċizzju 6:

- a) sinjur -> sinjurun
- b) xebgħha -> xebgħun
- ċ) pastaż -> pastażun
- d) Dan il-kliem kollu jispiċċa bis-suffiss '-un' li huwa fil-maskil u juri sens ta' kobor.

Tweġibiet: Kapitlu 2

*It-Tagħlim tan-Nom fil-Livell Sekondarju:
Noti u Taħriġiet
Rotta 2*

Eżerċizzju 1i:

- a) mitjar
- b) maħżeen
- c) maqdes
- d) miżbla

Eżerċizzju 1ii:

Dawn in-nomi kollha jibdew bil-konsonanti 'm' u jissejħu nomi mimmati.

Eżerċizzju 2:

Milied

Eżerċizzju 3:

- a) taqta', mqass
- b) tiftaħ, muftieħ
- c) tkokk, mħakka
- d) taħrat, moħriet

Eżerċizzju 4:

- a) Miklem
- b) Masgar
- c) Mixtla

Eżerċizzju 5:

- 1) Nom tal-Post
- 2) moħriet
- 3) miżbla

- 4) le
- 5) mitraħ
- 6) Milied
- 7) Mgarr
- 8) mrewħha
- 9) miżien
- 10) mansab
- 11) misraħ
- 12) mgħażqa
- 13) mikinsa
- 14) mitħna
- 15) merħla
- 16) moqdief
- 17) musmar
- 18) lva

Eżerċizzju 6:

- a) Milied - Nom taż-Żmien
- b) muftieħ
- c) misraħ
- d) Imsida - Nom tal-Post
- e) ġelaterija = il-kelma 'ġelaterija' mhijiex nom mimmat
- f) mera = nom tal-għoddha
- g) Le, Borma, Birgu u Isla mhumiex nomi tal-Post għax minkejja li ġejjin mis-Semitiku dawn ma jibdewx bil-konsonanti 'm'.

Tweġibiet: Kapitlu 3

*It-Tagħlim tan-Nom fil-Livell Sekondarju:
Noti u Taħriġiet
Rotta 2*

Eżerċizzju 1i:

- a) tfulija
- b) żgħożija
- c) xjuħija
- d) għerusija
- e) ħbiberija

Eżerċizzju 1ii:

Dawn in-nomi astratti kollha jispiċċaw bis-suffiss 'ija'.

Eżerċizzju 2:

- a) kruha
- b) ħmura
- c) sbuħija
- d) kburija
- e) sfurija
- f) ħdura
- g) kħulija
- g) bjuda

Eżerċizzju 3:

- a) spjegazzjoni
 - L-ispjegazzjoni li tat l-ghalliema Vella kienet waħda professjoni.

b) diskussjoni

- Id-diskussjoni bejn iż-żewġ političi kienet taħraq.

c) immaġinazzjoni

- Ommi dejjem twissini, "Thallix l-immaġinazzjoni tīgri bik ibni!"

d) korrezzjoni

- Kelli ħafna korrezzjoni x'nagħmel għal għada.

e) miċċa

- Il-festa tal-miċċa ta' San Pawl f'Malta tīgi čċelebrata fl-10 ta' Frar

f) qrubija

- Tinħass čertu qrubija bejn l-iben u l-omm.

Eżerċizzju 5:

a) maħfrah

b) umiltà

c) simpatija

d) onestà

e) kompatibbiltà

f) ġenerożità

Eżerċizzju 6:

1) q-l-b -> qlubija

2) ħ-m-r -> ħmura

3) s-b-ħ -> sbejjaħ

4) ħ-d-r -> ħdura

5) s-m-r -> smura

6) k-r-h -> kruha

7) ħ-x-n -> ħxuna

8) s-w-d -> swidija

It-Tagħlim tan-Nom fil-Livell Sekondarju: Noti u Taħriġiet

Hija sensiela maħsuba għall-istudenti tal-livell sekondarju li għandhom għal qalbhom il-lingwa Maltija u jridu jsaħħu l-lingwa nattiva tagħhom. Dan il-ktejjeb fih noti u taħriġiet ta' tul u xeħta varjata mmirati għal rottu 2.

It-Tagħlim tan-Nom fil-Livell Sekondarju: Noti u Taħriġiet

Jitratta punti grammatikali differenti li huma dawn: in-Nomi Diminuttivi, in-Nomi Akkrexxttivi, in-Nomi Mimmati u n-Nomi Astratti. Kull taqsima għandha noti li se jinhaddmu mill-istudenti stess permezz tal-proċess tat-tinqija, kif ukoll żewġ taħriġiet varjati. Dan kollu abbaži tal-kisbiet mit-tagħlim tal-Grammatika tal-Malti kif inhu ppreżentat fis-sillabu tal-Malti ĊES 22 (2025) u fil-Programm tal-Metalingwa ĊES 22 (2025).

It-Tagħlim tan-Nom fil-Livell Sekondarju: Noti u Taħriġiet

Huwa għodda li tista' tiġi utilizzata mill-istudenti, il-ġenituri, kif ukoll mill-għalliema tal-Malti sabiex jiġi koprut dak li hemm mitlub fis-sillabu tal-Malti. Bis-saħħa ta' dan il-ktejjeb it-tagħlim tan-nom se jiġi ffaċilitat u jilħaq il-miri għall-istudenti f'dawn ir-rotot. L-istudenti se jieħdu gost jaħdmu eżerċizzji interattivi ta' għamlu differenti fosthom insibu: fittiexa, il-logħba Sriep u Slielem, tisliba, riċetta ta' ħbiberija leali u ħafna aktar. Barra minn hekk, dan il-ktejjeb joffri wkoll eżerċizzji digħi li wieħed jista' faċilment jaċċessa billi jidħol fuq il-ħoloq jew jiscanja l-QR codes ippreżentati wara kull taqsima. Fl-aħħar, wieħed isib it-tweġibiet għal kull taħriġ.